

[Ih Nørland.]

ske klart i deres forskellige vedtagelser. Jeg tvivler ikke om, at i de store monopolars kontorer ser man det lige så klart, men man siger det knap så åbent.

Dette viser sig ganske særligt på det område, som angår de private investeringer, som jeg synes at ministeren i voldsom grad påtog sig at forsvare. Det er for så vidt det centrale i systemet, det er dér, leverancerne i sidste instans kommer fra på den ene eller den anden måde. Ja men, bliver det sagt, det er jo anerkendt af u-landenes regeringer, og vi gør kun, hvad de anerkender osv. Det siger man her, og det skal man da for så vidt ikke have bebrejdelser for, men hvad bliver der sagt ved forhandlingsbordene, når det virkelig står på dagsordenen? Ja, dér ser det jo ganske anderledes ud, fordi der indgår jo i forhandlingerne, at hvis man tager det og det tilbud fra et eller andet foretagende, så hænger der måske et statslån her, eller der kan indgå eksportkreditter osv. Det er jo på den måde, det mange gange går igennem, og derved kommer også de direkte statslige ydelser til at spille en mindre gennemsigtig rolle.

Man siger: ja men det er jo overladt til u-landene at kontrollere alt det. Det gælder i hvert fald kun de mest beslutsomme af dem, men man skal jo også regne med, at u-landene her som modparter har gamle ræve, som kender til at finde hullerne, hvor de kan findes, og f. eks. må en oplysning som den, der er kommet frem om, at de fleste foretagender anser bestikkelse som en given omkostning i hele denne forretningsmæssige virksomhed, nok give grund til overvejelse.

Ministeren afholdt sig ikke fra at vægre sig ved indgreb på dette område ved at sige, at det var af hensyn til de danske arbejdere, men det er faktisk ikke det, det drejer sig om. Det drejer sig om, hvorvidt virksomhedsledere eller -ejere skal profitere på bekostning af den u-landsbefolkning, som man foregiver at hjælpe. Det kan og må forhindres, uden at produktionen af den grund går i stå, og uden at det går ud over danske arbejders virke.

Jeg tror, dette er ting, som er meget vigtige at holde fast. Jeg kan forstå, at det kan være lidt vanskeligt for en regering, hvis økonomiminister for øjeblikket tumler sig meget i at erklære til Grosserer-Societetets

blads fornøjelse, at profitten — for at bruge et grimt ord — som han udtrykker sig, skal have lov til at stige, som der står i bladet Handel. Men jeg tror, det er helt væsentligt at holde sig for øje, at kapitalistisk u-landshjælp drejer sig om business, og de metoder, som bl. a. er bragt for dagen i den bog af Carlsen og Neersø, som er udgivet på Instituttet for u-landsforskning, kan man ikke se bort fra som vidnesbyrd om, på hvilke måder det foregår. Nu er der måske efter nyordningen sørget for, at den slags bøger ikke kommer på det institut mere, det ved jeg ikke, men jeg tror, at det alligevel er afgørende at se disse ting i øjnene.

Jeg drager ikke heraf den slutning, at man skal standse u-landshjælpen og standse alt, hvori der indgår kapitalistisk profit. Vi forstår og anerkender, at udviklingsbehovet i mange af de lande er så påtrængende, at u-landene tager imod også på utilfredsstillende betingelser. Hvis man ville nægte i en kapitalistisk verden at røre ved alt det, der indeholder profit, måtte vi vel ernære os af de gulerødder, der kunne plantes i vores egne altankasser. Men det, der bør være formålet med en u-landspolitik, er at bruge den til at begrænse og ikke til at udvikle den private profitering, og ifølge de opgørelser, som findes både på den ene og den anden led, ser det jo ud til, at profitniveauet ligger på sådan noget som 25 pct., og det er da ikke så lidt.

Det, som man kan gøre igennem u-landspolitikken, er ikke blot at støtte de nye landes selvstændighed — det har ministeren også sagt i sin tale — men også at gøre det i den praksis, som ofte er mere hårdhændet og snavsset, end udenrigsministerens tale lader ane. Dertil bør man også bruge den statslige indflydelse — det gælder statslån, eksportkreditbevillinger o. lign. — hvor det må gå ud på at styre kapitalen og ikke lade sig bruge af den. Jeg mener, at på det område, som omfatter udviklingen af den faglige hjælp, er der taget forskellige gode og fornuftige initiativer, men jeg tror nok, at man i de opgørelser, man foretager, skal se lidt nøjere på det, der i reglen i statistikkerne byttes sammen under begrebet multilateral hjælp, fordi det er jo ikke alene FN, det er også sådan noget som den mellemamerikanske bank, som vi nylig snakkede om, og også, som flere talere her har fremhævet